

Broj/Broj: 03/2-50-1-11-6 /08
Sarajevo/Sarajevo, 12. 2. 2008.

I Z V J E Š Ć E

o radu Zajedničkog sigurnosno-obavještajnog povjerenstva za nadzor nad radom Obavještajno-sigurnosne agencije BiH za razdoblje ožujak 2007 – prosinac 2007. godine

I. Uvodne napomene

Zajedničko sigurnosno-obavještajno povjerenstvo za nadzor nad radom Obavještajno-sigurnosne agencije Bosne i Hercegovine ustanovljeno je člankom 18. Zakona o Obavještajno-sigurnosnoj agenciji Bosne i Hercegovine ("Službeni glasnik BiH", br. 12/04, 20/04. i 56/06), kojim je utvrđeno da Zastupnički dom i Dom naroda Parlamentarne skupštine Bosne i Hercegovine zajedno osnivaju Sigurnosno-obavještajno povjerenstvo za nadzor nad radom Obavještajno-sigurnosne agencije BiH.

Zajedničko sigurnosno-obavještajno povjerenstvo za nadzor nad radom Obavještajno-sigurnosne agencije Bosne i Hercegovine je, u skladu sa Zakonom, ustanovljeno kao stalno zajedničko radno tijelo Parlamentarne skupštine BiH i poslovnica obaju domova Parlamentarne skupštine BiH.

Navedenim člankom Zakona propisan je sastav i odgovarajuća zastupljenost sva tri konstitutivna naroda u Zajedničkom sigurnosno-obavještajnom povjerenstvu za nadzor nad radom Obavještajno-sigurnosne agencije Bosne i Hercegovine (u daljnjem tekstu: Povjerenstvo). Ova je zakonska odredba u potpunosti ispoštovana.

Nadležnosti Povjerenstva utvrđene su Zakonom o Obavještajno-sigurnosnoj agenciji Bosne i Hercegovine, Zakonom o zaštiti tajnih podataka i poslovnica obaju domova Parlamentarne skupštine BiH.

S obzirom na specifične nadležnosti, tijekom naznačenog razdoblja Povjerenstvo je nastojalo izgraditi vlastiti način rada i svoje aktivnosti usuglasiti sa zakonom utvrđenim odgovornostima.

U naznačenom izvještajnom razdoblju Povjerenstvo je održalo pet sjednica.

Treba istaknuti kako je člankom 19. stavak 1. Zakona o Obavještajno-sigurnosnoj agenciji BiH (u daljnjem tekstu: Zakon) utvrđeno da Povjerenstvo godišnje održava najmanje dvije sjednice.

Održavanje sjednica Povjerenstva proistjecalo je iz zakonom utvrđenih obveza, kao i obaveza utvrđenih Radnim planom Povjerenstva za 2007. godinu i drugim propisima.

Na konstituirajućoj sjednici Povjerenstva, održanoj 21. ožujka 2007. godine, izabrani su: za predsjedatelja Mirko Okolić, za prvog zamjenika predsjedatelja Božo Rajić i za drugog zamjenika predsjedatelja Povjerenstva Šemsudin Mehmedović.

Sjednicama je bila nazočna većina članova Povjerenstva, koji su svojim aktivnim sudjelovanjem i danim prijedlozima pridonijeli uspješnom radu Povjerenstva. U vezi s tim, većina odluka, zaključaka i zauzetih stavova donošeni su jednoglasno.

II. Aktivnosti Zajedničkog povjerenstva

a) Zakonodavne aktivnosti

Povjerenstvo je kao nadležno, u skladu s poslovnicima obaju domova Parlamentarne skupštine BiH, razmatralo sljedeće zakone:

1. Prijedlog zakona o izmjenama i dopunama Zakona o Obavještajno-sigurnosnoj agenciji Bosne i Hercegovine i
2. Prijedlog zakona o izmjenama i dopunama Zakona o zaštiti tajnih podataka.

Navedene je prijedloge zakona, kao ovlaštenu predlagatelj, podnio Niko Lozančić, zastupnik u Zastupničkom domu Parlamentarne skupštine BiH. Pri razmatranju prijedloga zakona, Povjerenstvo je zaključilo potrebnim obaviti sveobuhvatnu analizu provedbe Zakona o OSABiH i nakon toga pripremiti izmjene i dopune ovoga Zakona.

Kako su u primjeni Zakona o zaštiti tajnih podataka uočene određene nedorečenosti, odnosno nepreciznosti te kako neka pitanja nisu regulirana, potrebno je i ovaj Zakon u potpunosti usuglasiti s NATO i EU standardima. Stoga je zaključeno nužnim sustavno i stručno pristupiti izmjenama i dopunama ovoga Zakona. Povjerenstvo je zaključilo biti ovlaštenim predlagateljem Prijedloga zakona o izmjenama i dopunama Zakona o Obavještajno-sigurnosnoj agenciji Bosne i Hercegovine i Prijedloga zakona o izmjenama i dopunama Zakona o zaštiti tajnih podataka. Sukladno tome, Povjerenstvo je, u skladu s člankom 38. Poslovnika Zastupničkog doma i člankom 40. Poslovnika Doma naroda Parlamentarne skupštine BiH, osnovalo Radnu skupinu za izradbu navedenih prijedloga zakona. Ovu Radnu skupinu uz članove Povjerenstva čine i predstavnici: Obavještajno-sigurnosne agencije BiH, Ministarstva sigurnosti BiH, Ministarstva obrane BiH, OESS-a, NATO-a, EUPM-a i OHR-a. Radna skupina održala je dvije sjednice i u tijeku je izrada navedenih prijedloga zakona.

b) Aktivnosti koje proistječu iz Zakona o OSABiH i Zakona o zaštiti tajnih podataka

U skladu s odredbama Zakona o Obavještajno-sigurnosnoj agenciji BiH i Zakona o zaštiti tajnih podataka, Povjerenstvo je donijelo i razmotrilo sljedeće:

1. U skladu s člankom 19. stavak 2. Zakona, donesen je Poslovnik o radu Povjerenstva;
2. Povjerenstvo je, u skladu sa Zakonom, utvrdilo tekst Izjave kojom se njegovi članovi obvezuju na poštivanje Pravila o zaštiti tajnih podataka;
3. Povjerenstvo je donijelo Radni plan za 2007. godinu, u kojem su naznačene njegove aktivnosti;
4. Članovi Povjerenstva, sukladno sa Zakonom o zaštiti tajnih podataka, popunili su odgovarajuće upitnike koji se odnose na sigurnosnu provjeru, s ciljem ispunjavanja zakonskih uvjeta za pristup tajnim podacima upućenih OSABiH na daljnji postupak. Do momenta izrade ovog Izvješća dozvole za pristup tajnim podacima stupnja VRLO TAJNO dobili su: Mirko Okolić, Hazim Rančić i Božo Rajić. Sigurnosnu provjeru prošli su: Hilmo Neimarlija, Rudo Vidović i Šemsudin Mehmedović
5. Povjerenstvo je, na temelju članka 23. stavak 1. Zakona, donijelo Pravilnik o pristupu, korištenju, čuvanju i zaštiti tajnih podataka, informacija i dokumenata, čijim su

- donošenjem stvorene pretpostavke za čuvanje i zaštitu tajnih podataka, informacija i dokumenata od strane članova Povjerenstva, tajnika i savjetnika Povjerenstva;
6. U skladu s člankom 19. stavak 4. alineja 5. Zakona, razmotreno je Izvješće glavnog inspektora OSABiH o osnovanim žalbama podnesenim protiv OSABiH za razdoblje od 1. 1. 2007 do 30. 6. 2007. godine. Povjerenstvo je prihvatilo ovo Izvješće;
 7. Povjerenstvo je, u skladu s člankom 19. stavak 4. alineja 7. Zakona, razmotrilo Prijedlog proračuna OSABiH za 2008. godinu i u vezi s tim podržalo predloženi iznos proračunskih sredstava, te predložilo Vijeću ministara BiH da ga ugradi u Proračun institucija BiH za tekuću godinu na koju se odnosio;
 8. Razmatrano je Izvješće Ureda za reviziju institucija BiH o reviziji OSABiH za 2006. godinu, koje je Povjerenstvo prihvatilo uz određene zaključke i preporuke;
 9. Razmatran je materijal Radio-televizije «Q» d.o.o. – Visoko, o kojem je Povjerenstvo donijelo odrovarajuće zaključke;
 10. Razmatrana je Informacija o eventualnom postojanju osoba koje predstavljaju prijetnju nacionalnoj sigurnosti Bosne i Hercegovine.

c) Predstavka u svezi sigurnose provjere

- Povjerenstvo je razmotrilo predstavku u svezi sigurnosne provjere a koja se odnosi na sudjelovanje na javnom natječaju raspisanom za popunu radnih mjesta u Obavještajno-savjetodavnoj službi Vijeća ministara BiH.

d) Naležnosti Povjerenstva koje nisu realizirane, a utvrđene su Zakonom o Obavještajno-sigurnosnoj agenciji BiH i Zakonom o zaštiti tajnih podatak

U skladu s obvezama utvrđenim Zakonom o OSABiH i Zakonom o zaštiti tajnih podataka, Povjerenstvo nije razmatralo određene dokumente jer ih ovlašteni predlagatelji nisu dostavili. Naime, Povjerenstvo je od Predsjedništva BiH, kao ovlaštenog predlagatelja, pismeno zatražilo da što prije dostavi Godišnju platformu o obavještajno–sigurnosnoj politici za 2007. godinu. Također je Povjerenstvo pismeno zatražilo dostavu u parlamentarnu proceduru, u rujnu, Godišnje platforme za 2008. godinu, kako bi bila usvojena do kraja 2007. godine. Povjerenstvo je o tome obavijestilo i Vijeće ministara BiH.

Međutim, i nakon ponovnog inzistiranja Povjerenstva, ovaj planski dokument nije dostavljen u parlamentarnu proceduru. Ne treba posebno naglašavati koliki je značaj ovoga dokumenta kojim se određuju temeljni ciljevi i prioriteti djelovanja OSABiH iz njegove nadležnosti. Na temelju Godišnje platforme, OSABiH dužan je izraditi godišnje programe i planove za realiziranje utvrđenih smjernica. U skladu s navedenim, ističemo kako ovaj dokument nije donesen ni za 2006. godinu te da OSABiH radi prema Godišnjoj platformi iz 2005. godine, što je nonsens.

Osim naprijed navedenih, nisu dostavljeni ni sljedeći materijali:

- 1) Izvješće glavnog ravnatelja OSABiH o radu i troškovima Agencije u 2006. godini;
- 2) Godišnje izvješće predsjedatelja Vijeća ministara BiH o aktivnostima Agencije u 2006. godini;
- 3) Godišnje izvješće Ministarstva sigurnosti o obavljenom operativnom i tehničkom nadzoru u području zaštite tajnih podataka;
- 4) Informacija predsjedatelja Vijeća ministara BiH o zaključivanju sporazuma između Obavještajno-sigurnosne agencije BiH i agencija i institucija stranih država i međunarodnih organizacija.

Imajući u vidu navedeno, bitno je istaknuti da se ovako neodgovoran i ignorantski odnos prema ovom Povjerenstvu i prema Parlamentarnoj skupštini BiH ubuduće ne može tolerirati, jer

nedostavljanje materijala, za čiju su dostavu navedeni subjekti zakonom obvezani, znači onemogućavanje Povjerenstva da ispunjava temeljnu zakonsku funkciju parlamentarnog nadzora.

III. Suradnja s povjerenstvima

Povjerenstvo je sa Zajedničkim povjerenstvom za obranu i sigurnost sudjelovalo u organiziranju seminara-obuke parlamentarnih savjetnika u jugoistočnoj Europi iz programa Demokratskog centra za nadzor oružanih snaga iz Geneve (DCAF). Predsjedatelj Povjerenstva je za sudionike ovoga seminara održao prezentaciju o radu Povjerenstva.

S obzirom na podudarnost nadležnosti ovih povjerenstava te što su pojedini članovi Povjerenstva istodobno i članovi Zajedničkog povjerenstva za obranu i sigurnost, nužno je izgrađivati što tješnju suradnju i razmjenjivati iskustva glede nadzora nad institucijama države BiH u području obrane, sigurnosti i obavještajnih poslova.

U idućem je razdoblju potrebno uspostaviti suradnju i s drugim povjerenstvima (Povjerenstvo za vanjske poslove, Zajedničko povjerenstvo za europske integracije i dr).

IV. Odnos prema predsjedatelju Vijeća ministara BiH i Obavještajno-sigurnosnoj agenciji BiH

U prethodnom izvještajnom razdoblju, iako je to bilo potrebno, nije ostvarena suradnja s predsjedateljem Vijeća ministara BiH i s Izvršnim obavještajnim odborom, koji čine predsjedatelj i dva zamjenika predsjedatelja Vijeća ministara BiH.

Imajući u vidu nadležnosti predsjedatelja Vijeća ministara BiH za provođenje nadzora nad radom OSABiH i osiguranje zakonitosti u obavljanju njegova rada, te da je Izvršni obavještajni odbor najodgovorniji za operativno funkcioniranje OSABiH, od presudne je važnosti za uspostavu uske suradnje Povjerenstva s njima.

Imajući u vidu da Povjerenstvo provodi nadzor nad zakonitošću rada OSABiH i utvrđenih nadležnosti navedenih subjekata, ukoliko se blisko uspostavi ova suradnja onda će i parlamentarni nadzor biti učinkovitiji.

Suradnja s OSABiH ogledala se u aktivnom sudjelovanju njegovog vodstva u radu sjednica Povjerenstva, i u vezi s tim dalo doprinos realizaciji Radnim planom utvrđenih aktivnosti.

V. Ostale aktivnosti i aktivnosti koje je Povjerenstvo iniciralo

U realizaciji Radnog plana za 2007. godinu, u organizaciji Povjerenstva i uz potporu Odjela za sigurnosnu suradnju Misije OESS-a u BiH, 10. 5. i 11. 5. 2007. godine, u Tesliću je održana radionica o temi: «Zakonodavni okvir, nadležnosti i planovi institucija u Bosni i Hercegovini u području obavještajno-sigurnosnih poslova».

Opredjeljenje Povjerenstva za organiziranje ove radionice imalo je za cilj prezentiranje i upoznavanje o odredbama zakona i drugih propisa kojima je regulirana obavještajno-sigurnosna djelatnost, te o nadležnostima i planovima institucija Bosne i Hercegovine u ovim područjima. U radu ovoga skupa sudjelovali su predstavnici: OSABiH, Vijeća ministara BiH, Ministarstva obrane BiH, Ministarstva sigurnosti BiH, Državne agencije za istrage i zaštitu (SIPA), i Misije OESS-a u BiH, Jedinice za provođenje reformi obavještajnog sektora (IRU) i EUPM-a.

Sudionici radionice u cijelosti su podržali njezino organiziranje. Naglašeno je da su ostvareni ciljevi zbog kojih je održana. Nakon rasprave usvojeni su određeni zaključci, koji su dostavljeni određenim subjektima.

Radi provođenja sporazuma i ugovora koji se odnose na prijenos imovine s ranijih obavještajno-sigurnosnih službi na Obavještajno-sigurnosnu agenciju BiH, a koji još nisu

ralizirani, Povjerenstvo je na temelju Izvješća Agencije uputilo Vijeću ministara BiH zaključak kojim ga podsjeća na preuzete obveze glede ovih akata.

U izvještajnom su razdoblju članovi Povjerenstva nazočili određenim seminarima, sastancima i skupovima, i to:

1. Seminaru koji je organiziralo Europsko zapovjedništvo Vojske SAD-a – Ured za suradnju u području obrane BiH u Sarajevu, o temi: “Borba protiv terorizma”;
2. Sastanku s vojnim atašekom SAD-a i njegovim suradnicima. Na sastanku je razgovarano o mogućnostima suradnje s predstavnicima SAD-a. Izražen je interes za održavanjem novog sastanka kojem bi bili nazočni i predstavnici State Departmenta i na kojem bi se razmijenila mišljenja o konkretnim oblicima suradnje;
3. Sastanku s Francescom Castellanim, predstavnikom Demokratskog centra za nadzor oružanih snaga (DCAF) iz Geneve, koji je bio u posjetu Parlamentarnoj skupštini BiH. Pri tome je obavio razgovor s pojedinim članovima Povjerenstva;
4. Radnom sastanku Povjerenstva s izaslanstvom Komisije za nacionalnu sigurnost i obranu Parlamenta Litve, koje je bilo u posjetu Parlamentarnoj skupštini BiH;
5. Sastanku s veleposlanikom Švicarske, koji je posjetio Povjerenstvo radi upoznavanja o radu i prostornim kapacitetima Ureda Povjerenstva. Prenio je zainteresiranost Švicarske za doniranje određenih sredstava kojim bi opremili urede Povjerenstva, ukoliko budu osigurane odgovarajuće prostorije za njegov smještaj;
6. Seminaru o vojno-obavještajnom radu, održanom u Neumu, kojem su nazočili i neki članovi Povjerenstva te prezentirali rad Povjerenstva;
7. Seminaru “Europska sigurnosna politika”, održanom u Sarajevu, u organizaciji Centra za sigurnosne studije, kojem su nazočili pojedini članovi Povjerenstva;
8. Povjerenstvo je bilo domaćin posjeta sudionika seminara «Sigurnosna politika BiH». Tim povodom održana je prezentacija o radu Povjerenstva.

Osim navedenog, u sklopu realizacije Radnog plana za 2007. godinu Povjerenstvo je, u službi parlamentarnog nadzora, posjetilo Centar za obuku i Terenski centar Obavještajno-sigurnosne agencije BiH u Banjoj Luci. Tijekom ovoga posjeta Povjerenstvo se upoznao o radu ovih tijela te sagledalo postojeće probleme u vezi sa smještajem osoblja koje se educira u Centru. Imajući u vidu važnost rada Centra, Povjerenstvo je zaključilo poduzeti aktivnosti s ciljem rješavanja tih problema.

Povjerenstvo je posjetilo Republiku Njemačku – Berlin, Bundenstag. Posjet je organizirao Bundestag i Misija OESS-a u BiH. Tijekom boravka u Njemačkoj Povjerenstvo je posjetilo nekoliko institucija i tijela u sustavu parlamentarnog nadzora obavještajno-sigurnosnih službi.

Obavljen je i posjet Kraljevini Norveškoj, tijekom kojeg su članovi Povjerenstva obišli Parlament i tijela koja provode parlamentarni nadzor obavještajno-sigurnosnih službi i druge službe.

U sklopu ovih posjeta Povjerenstvo se, uz ostalo, upoznao i o sigurnosnim provjerama za dobivanje dozvole za pristup tajnim podacima. Imajući u vidu da su u pripremi izmjene i dopune Zakona o Obavještajno-sigurnosnoj agenciji BiH i Zakona o zaštiti tajnih podataka, ovaj će posjet itekako koristiti u njihovoj izradbi.

Ističemo da je Povjerenstvo imalo veoma dobru suradnju s međunarodnim organizacijama, a osobito s predstavnicima Misije OESS-a u BiH i OHR-a. Njihovo se angažiranje ogledalo kako u stručnoj pomoći tako i u organiziranju navedenih posjeta i snošenju troškova.

VI. Odnosi s medijima

Zakonom je utvrđeno da su sjednice Povjerenstva zatvorene za javnost. Nakon održanih sjednica predsjedatelj Povjerenstva sam ili zajedno sa zamjenicima, davao je intervjue medijima.

VII. Opća ocjena i budući zadaci

Temeljem svih elemenata ugrađenih u ovo Izvješće, Povjerenstvo smatra kako se, u Izvješćem obuhvaćenom razdoblju, kroz proces vlastitog educiranja i realiziranjem programom i zakonom utvrđenih zadataka, osposobilo za izvršenje svojih obveza kao zajedničkog radnog tijela obaju domova Parlamentarne skupštine Bosne i Hercegovine. Posebice valja naglasiti da je Povjerenstvo obavljalo poslove u skladu s nadležnostima utvrđenim zakonima i drugim propisima.

U idućem je razdoblju potrebno:

- 1) Ispunjavati temeljnu funkciju parlamentarnog nadzora u skladu s nadležnostima Povjerenstva.
- 2) Uspostaviti tješnju suradnju s institucijama u području obavještajno-sigurnosnih poslova. Ovdje posebice valja naglasiti daljnju suradnju s OSABiH, predsjedateljem Vijeća ministara BiH, Ministarstvom sigurnosti BiH, Ministarstvom obrane BiH i dr.
- 3) U svome radu koristiti iskustva drugih država kroz parlamentarnu suradnju i planiranim međusobnim bilateralnim posjetima.
- 4) Inicirati donošenje Zakona o parlamentarnom nadzoru, u skladu s člankom 105. Zakona o OSABiH, kojim će se regulirati područje demokratskog nadzora od strane Parlamentarne skupštine BiH.
- 5) U funkciji parlamentarnog nadzora, nužno je održati radne sastanke s vodstvom OSABiH, posjetiti operativne sektore OSABiH u Mostaru, Brčko Distriktu i Terenski ured u Sarajevu.
- 6) Potrebno je promicati veću transparentnost rada Povjerenstva, u mjeri do koje se neće ugroziti tajnost u skladu sa zakonom, s ciljem stvaranja povjerenja kod građana u institucije parlamentarnog nadzora sigurnosno-obavještajnih službi, jer je tajnost barijera koja izaziva dvojbe a odnos prema javnosti je način razbijanja te barijere.
- 7) Nužno je što hitnije osigurati prostorije za smještaj Zajedničkog povjerenstva kako bi, u skladu sa zakonom i drugim propisima, ispunjavalo svoje obveze, budući da je ono jedan od zakonskih korisnika tajnih podataka.

**Predsjedatelj Zajedničkog povjerenstva
mr. Mirko Okolić**